

COLABORATORII REVISTEI OVIDIU

FLORIAN BECESCU, NUSY TULIU, G. TUTOVEANU,

**Capitan D. M. IONESCU, D-na NUSY P. VULCAN, DEM. D. STOENESCU, P. DANIELESCT, ELEONORA I. P. NOUR
 ȘT. TUTESCU, C. P. DEMETRESCU, PAPA HAGI, D-r. SUNDA, RESERT, MEDINA COELLI (IOSEPHINA M. D. IONESCU)**

M U L T U M I R E

Reînoin mulțumirile noastre călduroase persoanelor mai jos notate, cari la apelul ce le am făcut au bine voit a ne trimite costul abonamentului după cum urmează :

Pe un an

D-lui Scarlat Várnay , Prefectul județului, pentru donațiune. > <i>Arhimandritul Valerian</i> , S-ta Mitropolie București. > <i>Colonel Nicolae Blețeanu</i> comandantul Regimentului 5 Călărași. D-nei <i>Maria Gambouras</i> , Constanța. D-lui <i>Dimitrie Alessiu</i> , propr. agricol, Laz-Mahale jud. Constanța > <i>Jeanne Allesiu</i> , idem Muratan > <i>Nicolae Mihailof</i> , Constanța. > <i>Constantin Gheorghiu Cociu</i> , C-ța > <i>Teohari Nicolaș</i> , Cernavoda > <i>L. Pompiliu Georgescu</i> , Comand. Șalupei Troțuș—Zimnicea. > <i>Danielescu</i> , primar Biulbiul > <i>Handoca</i> , Director-comisar C-voda > <i>G. Grigoriu</i> , Galat. > <i>Pr. Ailēnu</i> , Cara-murat. > <i>Bișmegiu</i> , funcționar—Gară. > <i>Prancovici</i> , Directorul Băncei G-le > <i>Popescu</i> , Casierul Băncei G-le > <i>Constantin Ion</i> , Osman-facă. > <i>Cosma Dussi</i> , Constanța > <i>Petre Buta</i> farmacist Constanța > <i>Grigore Nicolaș</i> , Constanța > <i>Negel</i> sub-prefect Medgidia > <i>Mandaș</i> primar, Șiriu. > <i>Alexandrescu</i> învățător, Capugiu D-șorei <i>Nella Ștefanescu</i> , Craiova Onor. <i>Clubului Ovidiu</i> , Constanța > <i>Clubului Comercial</i> , idem D-lui <i>Marvoian</i> comerciant, Constanța > <i>Paul Pașa</i> , revisor școlar al județului Constanța > <i>Ghișescu</i> Dirigintele Oficiu Poștal Mangalia. > <i>Hristu Costa</i> . > <i>Păun Niculescu</i> , primar Asarlăc. D-nei <i>Epifania Dimirache</i> D-lui <i>Șt. Tuțescu</i> , învățător Catanele Dolj > <i>Gr. Dobrescu</i> telegrafist, Medgedia > <i>Potârcea Opran</i> inginer, Buđeu.	D-lui <i>Frumușelu Grogdibod</i> , Romanai > <i>N. Caradjia</i> , Sofia. > <i>N. Vasilescu</i> , funcționar gară. > <i>Aurel Marinescu</i> , Copadin > <i>Gh. Papadopol</i> , învăț. Pantelimon > <i>G. Cosmescu</i> , Turnu Măgurele > <i>Pr. Anton Balaban</i> > <i>Andrei Trifoescu</i> , Măgurele > <i>I. G. Popa</i> , Cernavoda > <i>Jean Mihaescu</i> , vama Iași > <i>Petre Manole</i> , C-voda > <i>Panait Stanciof</i> , C-Voda > <i>Ion Rîurēnu</i> , București. > <i>G. Trandabur</i> . > <i>Matei Popescu</i> , mecanic. > <i>Alex Sarasy</i> , Galați. > <i>Căpitan Castris</i> , Loco. > <i>Drănicēnu</i> , Șef gara Govora. > <i>V. Pașcă</i> , casier Șiriu. > <i>Apostol Georgescu</i> , Palaz. > <i>C. Panaitescu</i> , Prefectură > <i>D. Tomița</i> , Iași. > <i>P. Vanē</i> . > <i>Ion R. Rădulescu</i> , Pitești D-lui <i>Zaharia Tanta</i> , Botoșani. > <i>Oprea Rusu</i> , Plosca—Dolj. > <i>P. Ionescu</i> , Primărie > <i>C. Bărescu</i> > <i>G. A. Vlad</i> . > <i>C. Cantuniar</i> . > <i>Sub-Locot. Ion Popescu</i> , Loco > <i>Ion Predescu</i> telegrafist, R.-Vâlcea > <i>Lirezenu</i> . > <i>Pr. Georgescu</i> , Pađarlia. > <i>Pr. Săndulescu</i> , Ghiuvenlia > <i>Videscu</i> . T.-Măgurele. D-șorei <i>Vasilica Busuioac</i> D-lui <i>Vlădoianu</i> , Tribunal > <i>Gh. Ionescu</i> , Primărie. > <i>Diaconescu</i> , judecătorie > <i>Sub-Lt. Bălescu</i> . > <i>C. Teodoru</i> .

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

DECEMBRE

În oglinda de zăpadă
Focul soarelui se joacă,
Și pe zare doarme codrul
Înflorit cu promoroacă.

Iângă lacul, peste care
A durat Decembre pod,
Străjuește 'n zale plopul
Ca un mândru voevod.

Ne-a rămas în urmă satul,
Și ni-s sufletele-învinse
De muțenia stăpână
Peste dealurile ninse.

Iunca nu ne mai cunoaște ;
Și prin ea, de câte ori,
Ne-a trezit din visuri, noaptea,
Trilul de privighetori.

Prin mesteacănii în tremur,
S'aud glasuri, par'că 'i doare,
Unde-s bolțile de frunze
Și suspinul de izvoare!...

Dar nu poate să n'abată
Tot pustiul de pe văi :
Măreția primăverii
Strălucește 'n ochii tîi.

G. Tutoveanu

Crăciunul în Macedonia

(COLINDELE)

Să începem cu copii.

Toți copiii, între 10 și 15 ani, fără deosebire de clasă, se adună în grupuri, după suburbie. Fie-care grupă își are căpetenia ei, tot de una cel mai în vârstă, care urmează să-i conducă la colinde.

— «La 12 din noapte la mine acasă» le zice conducătorul.

Înțelegerea între colindari are loc în ajunul Crăciunului, apoi se răspândește fie-care la locuința lor.

În noaptea crăciunului nu le mai tihnește nici somnul, nici mîncarea, preocupăți fiind cu colindele de la reușita căruia atărnă rostul sîrbătorilor. E atât de mare dragostea colindei, în cât copiii ațipesc din picioare, cu traista de gît, cu măciucă în mână și cu cismulițele în picioare, rămân ceasuri întregi înțeleniți în vre-un ungher al camerei — în așteptare și când urechia lor epurează pecepe primul sunet al clopotului de la biserică, sar ca mișcați de un curent electric și n'ar fi în stare să-i reție în loc nimic în lume, în dorința lor de a lăți vestea că Hristos s'a născut.

O! ce înțeles sfînt, ce farmec sublim, aū pentru copii, aceste cuvinte, cari 'i hotărâse să treacă peste orî-ce pericol, numai să poată împărtăși lumii vestea nașterii mîntuitorului.

Ast-fel, stradele de până aci tăcute, devin de odată sgomotoase. Vocile a sutimi de copii resună în întinderea nopței prin tradiționalul: colinde, colinde!

Poliția Imperiului Otoman: «*Ali-Baba*» oprește circulația fără felinar în alte nopți.

În noaptea nașterii Mîntuitorului însă, e liber fie-care să umble cum i-o plăcea, cu, sau fără felinar.

Dar căpetenia fie-cărui grup, poartă în vîrfurile măciucei un felinar, și cum grupurile aceste nu sunt puține, felinarele colindarilor dau nopței un aspect veșnic.

De aci încolo pocniturile măciucilor pe poarta fie-cărui creștin te asurzesc.

carî slăvesc cadrul cu cântările lor. Terminând ele vine rândul vârstelor mai înaintate. Din împărechierea vocilor păstrând fie-care scara-sa, ca și cum ar fi mai de mult bucata studiată, rezultă un fel de armonie plăcută, de care nu te mai poți sătura.

După prânz copiii lasă pe cei bătrâni să stea de taifas, și dau buzna prin strade unde se găsesse în elementul lor.

Aci 'i distrează «babarii» un fel de comicii populari, imbrăcați în piei de animale; vătaful lor se ascunde în pielea cămilei, al doilea în a ursului, al treilea în a asinului. Ursul bate daireaua, asinul joacă maestos, cămila conduce rostul. Droaea de copii 'i urmează de la distanță și rid și chihotese să se prăpădească nu alta.

Fetele celor săraci, investmântate în haine de serbătore, se strâng câte 40-50 la reseruciuri. Aci se țin de mână în șir, și formeză un lanț care baricadează strada. Ele, observând din depărtare apropierea vre-unei tinere perechi de curând căsătoriți, 'i intimpină în cântece ticluite de mai înainte la ședătoare. Perechile, înainte de a desface lanțul, trebuie să arunce conform obiceiului, câți-va gologani la spatele lor, iar ele deschidându-le drumul, îi petrec cu zîmbetul pe buze.

Teatru nu există, baluri și concerte și mai puțin.

Aceste sunt inlocuite prin simple sindrofii, cunoscute sub numele de ziafeturî.

Dar ziafeteștii ades, petrec până la ziuă, căci insuficiența felinarelor — condițiune sine qua non pentru poliția turcească de a fi socotit noaptea drept om ciuitit (?) face imposibilă plecarea lor acasă.

Cel prins pe stradă, fără felinar în timpul nopței dorme la poliție «Ali-Baba» și... apoi e vai de oase.

Petru Vulcan.

DE AI ȘTI

Tu nu știi!... 'n van ideia luptă să 'mbrace haina i
de cuvinte
Căci pururea nemulțumită rămâne rătăcind prin
minte
Naivi acei ce ne 'nvățară ceva ce cu puțință nu-i:
Poetul să 'și topească 'n versuri tot farmecul sim-
țirei lui!

Cum norii tainiei, din adîncuri se strîng pe cer
când e să tane,
Asemenea pe bolta minții vin nori de gînduri să
s'adune
Și cum atunci, prin nori, un fulger iluminează
Universul,
Asemenea pe cerul minții se cercă să scîntee versul.

Precum inseninată-i bolta când negura s'a risipit,
Adese-ori și cerul minții rămâne clar și liniștit,
Până când norii de gîndire pierduți prin văile uitării,
Se strîng pe-a minții boltă iarăși, aduși de vîntul
inspirării.

O, dac'ăi ști atunci ce luptă-i în bietul creier omeneș,
Cum toate ce se văd pe lume s'adună 'n el și se
topesc
Și se frămîntă, ca din ele să prindă viață nouă, *dorul*,
idea, ce 'ndulcind prezentul să lumineze viitorul.

O, dac'ăi ști ce suferință-i când sufletul artistului
Se luptă să 'mpletească versul din toate visurile lui,
Ce vecinic neascultătoare, senine rătăcesc prin minte
De teamă de-a nu fi zdrobite în lanțul recilor cuvinte.

O, de-ai simți clipita sfîntă când sufletu'n avînt
creiază,
Cum inima 'ți rupe pieptul, cum ochii minții lă-
crimează
Cătînd în toate *absolutul* și negăsindu-l nicăieri,
Te-ai minuna de ce nu piere învins de-asemenea
durere!

.....
.....

O, ideal măreț spre care ținti o lume de poeți:
Să 'nchegî în s-arbade cuvinte poema 'ntregii tale
vieți!
Artistul ce-o putea în versu-i tot firul minții să'l
deșire,
Acela atingînd sublimul s'ar nimici de fericire!

Florian I. Beescu.

IMPRESII DE CALETORIE IN DOBROGEA

(URMARE)

În revărsatul zorilor am plecat din Cogelac. Pe câmp e răcoare și liniște. Tropicul cailor și uruitul trăsurii se pierd în praful ud de rouă. Drumul din dreapta liniei duce la Inan-Cișme, peste culmea dealului Inan-Bair.

Bulgarii, locuitorii satului nu-ți pot îndestul lăuda biserica lor, clădită de un *benagiū* din Tulcea. Aū pus bieții oamenī mână de la mână — nu știū dacā sunt în sat mai mult de 72 familii — pentru sfântul locaș al lui Dumnezeuū.

Altă-datā, pădurea de dincolo de sat era mare și dēsă. Acum n'a rēmas din ea de-cāt ici, colo cāte un boșchet de tufēriș, care dupā înfāțișarea lor îți fac impresia unui lup hārtānit de cāini.

Iacā și satul Poturu pitulat de furia viscolelor la întrunirea a douē vāi, prin care curg pāraiele Hagi-Avat și Poturu.

Toca de liturghie, cānd am intrat în sat. Mā dādui în vorbā cu un bătrīn despre vechimea bisericei: «Eram flēcāiandru cānd s'a zidit biserica asta. Intr'o varā am ridicat-o din roșu; d'abia pānā în toamnā am apucat s'o tencuim pe din'nāuntru și așa a rēmas pānā la venirea voastrā». Era bulgar interlocutorul meū.

«Doamne! Cāte n'a vēdūt și astā sfintā bisericā! Cu ce fricā ne adunam într'insa pe vremea turcului!».

«Se'nvētasērā spurcații de tātari din Hagi-Avat, din satul rēmas pustiū de capul lor, sā ne jefuiasē la zile mari. Cānd ne aflam în bisericā, numai ne pomeneam cu o

ceatā de ai lor cu sinețele și iataganele întinse la ușe, de îngheța sīngele în noi, iar alții ne cotroboiaū prin casā și ne lua pānā și cenușea din vatrā. Cānd ne slābia cei de la ușe și eșiam afarā ne apucam cu māinile de pēr, uitāndu-ne cum nelegiuitii se afundāū în pădurea, care pe atuncī venea pānā în marginea satului».

Am plecat gāndindu-mā la nesiguranța zilei de māine a țaranului din alte vremuri. Pānā la Hamangia e o fugā bunā de cal. De aci încolo dāū în șoseaua mare. E nābușitor de cald. Înainte vāzduhul tremurā, par'c'ar fi la gura cuptorului. Cāt bate ochiul nu veđi țipenie de om.

La poalele dealului Babadag opresc caii sā se odihneascā. Incepe pădurea, mai întēiū rarā și din ce în ce îndesindu-se pe culme. Șoseaua ocolind pantele mari șerpuește pānā în vīrf în mai multe cotituri. Tot farmecul pădurei se pierde în dogoarea soarelui.

Numai la coborāș te mai rēcōrești la o fāntānā cu apă limpede ce țīșnește de sub o muche a dealului stīncos și dā naștere pāraiașului Babadag care udā orașul.

* *

De la barierā coprīndi cu o privire Babadagul aședat într'o spintecăturā de dealuri. În dreapta se ridicā mārēț Coium-Baba îmbrācat cu pădure, în stīnga dealul Coazīn-Iol acoperit cu morminte turecēti. Numai dupā mulțimea lor poți socoti cātā populație hrānea altā-datā orașul tăcut de acum.

Aproape nimic n'a mai rēmas din gloriosul trecut al Babadagului, el care a vēdūt pe toți Sultaniū ce s'au succedat pe tronul

din Stambul de la Amurat I până la Abdul Haziz, timp de mai bine de șase secole.

Stradele strimte pavate cu bolovanii de piatră pe care trăsurile nu pot să se hazardeze fără a-și pierde roatele; casele înconjurată cu ziduri ca de cetate, în curtea cărora nu poate pătrunde ochiul curiosului; prăvăliile cu prispe largi sprijinite pe colone mari de piatră și cu ferestrele prevădute cu grile de fier; și în fine, toate dărîmăturile de la bariera, pe care intru până la *conak*, azi suprefectura, trebuie să fi fost orașul turcesc.

De te cobori mai la vale spre lac, valea se deschide, stradele sunt mai largi, construcțiile mai noi. Aci este orașul modern.

Intr'o latură a șoselei, aproape de barieră, isbese privirea călătorului niște ziduri părăsite d'asupra cărora a început să crească iarbă. Este pulbereria veche, depositul de munițiuni al turcilor. Sub pământ — spun bătrînii — te poți pierde prin tainițele pline altădată cu ghiulele, praf de pușcă și proviant.

În aceste ascunzătorii nu e de mirare să se găsească și bani — mi-aun povestit unii — și cred să fi rămas rătăcit ceva aur de pe vremea când se vărsaun de pungi în beciurile Saraschieratului din Baba, de către țările române și de chaniii tătarilor din Crimeia și Bugeak.

Mai încolo, de calcăi peste grămețile de ruine, dai peste o căsuță pustie în care zac, într'un sicriu murdar și prăfuit de cine știe ce vreme, osămintele unui profet al turcilor, Saltukdede.

Au desperat și drept credincioșii

lui Mahomed de fanatismul religios de odinioară și acum au uitat cu totul pe înflăcăătorul la isbândi Saltukdede.

Tradițiunea turcească spune, că acest profet al lor a venit prin părțile Dobrogei cu un secol înaintea trecerii turcilor în Galipoli, adică pe la jumătatea secolului al XIII-lea și că a murit la Babadag.

El a lăsat cu limbă de moarte ca turcii să nu înceteze cuceririle până ce nu vor deveni stăpâni și pe locul unde erau îngropate osămintele lui.

Și așa a fost.

Însă de la moartea lui Saltukdede și până la ocuparea Babadagului de turci trecuse mai bine de un veac, așa că locul unde a fost îngropat nu se mai cunoștea.

Au tot căutat turcii acest loc, dar în zadar până în timpul lui Soliman Magnificul, iar Seraschier al Babadagului era Ali-Pașa, fondatorul giamiei ce a rămas și azi în picioare.

Acest Sultan norocos venind în Babadag, a întrebat și el prin bătrînii dacă nu cum-va a auzit de la moși, strămoșii lor ceva despre mormîntul lui Saltukdede; însă nimeni nu i-a dat vre-o știre.

Dar un cioban bătrîn i-a povestit următoarea întîmplare curioasă: că oile lui mergînd la păseut, nici-odată nu călcau peste un petec de loc ce era în drumul lor, ci turma se desfăcea în două și înconjura locul cu pricina.

Și acestea vîdîndu-le chiar Sultanul, ca să se încredințeze a pus să sape și a dat peste niște osăminte, deduse a fi fost ale lui Saltukdede.

Aci a zidit Soliman o giamie

mare, azi ruinată până în temelie, și a așezat în ea oasele profetului.

Giamia s'a dărîmat, însă coșciugul a rămas tot în locul arătat de oile ciobanului. Este căsuța ruinată de acum.

Ciobanului i s'a dat ca proprietate muntele din fața mormîntului lui Saltukdede, Coium-Baba, adică pe românește tatăl oilor.

Murind, ciobanul a fost îngropat pe vîrfurile muntelui; locul acesta se vede și azi.

Tot în acest timp, pe la 1532, Ali-Pașa, Serachierul Babadagului, a pus să se construiască giamia ce poartă numele lui; iar în fața ei o școală pentru învățătura coranului.

Școala și giamia au fost înzestrare pe veci cu moșia Zibilul de peste lacul Babadag.

Sub temelia giamiei curge și acum un izvor de apă limpede și rece. Fîntâna este făcută din ordinul Sultanului Soleiman, iar la poartă se mai păstrează încă, într'un coșciug, osîmintele fondatorului Ali-Pașa.

Puțin mai la vale este vechiul conak, transformat acum în palatul administrativ.

A fost oraș mare înainte vreme Babadagul. Era o vreme cînd număra între 50—60.000 locuitori.

Și erau iarăși vremuri, cînd Seraschierul de aci bătea din picior, se audea până dincolo de țările Romane, în Ungaria, prin Polonia și chiar Moscova, a tremurat multă vreme la veștile rele ce veniau din Babadag.

Peste toată gloria trecută a acestui măreț oraș răsuna acum cântecul cobitor al cucuvaiei, aci, unde altădată răsunau trîmbițele a sute de miî de ostași sub pi-

cioarele cărora se sguđuia creștinătatea de groază.

Dar: «*Sic transit gloria mundi*».

* * *

Cerul începe a se acoperi cu nori groși ce se ridică din-spre mare bolovăniindu-se unii peste alții. Stă să plouă. Totuși sunt decis să vizitez cetatea Heraclea, ce nu e nici la o oră departe de aci. Satul Enișala este la poalele cetății. Am loc de adăpost. Șoseaua ce trece prin fața Spitalului Comunal duce drept la Enișala.

Viile se țin aproape lanț de-o parte și de alta a șoselei. Gardurile sunt îmbrăcate cu sălcioară, ederă, viță sălbatică și curpeni, de nu li se vede îngrăditura.

Intr'un colț de vale abia se zărește peste verdeață clopotnița satului Visterna, înconjurat de pădure tînără.

Picături mari cât aluna prevestesc apropierea unei ploii torențiale. Până la Enișala, deși nu mai e mult, totuși m'a tras bine în tobă. Cînd am ajuns, mantaua era liorcă, de s'o storci.

«A luat-o prea pe răpăitele, nu ține mult», îmi spuseră țărani cu o vedită bucurie, mai ales flăcăii cărora le spărsese hora».

Tunete, fulgere, trăsnete de credea c'are să se scufunde pămîntul și o ploaie deasă de nu vedea nici coșul de pe casa vecinului.

Dar toată această frămîntătură a naturii n'a ținut nici preț de un ceas. Până să se însenineze, ure dealul ce'mi stă în față ca două cocoșe mari de cămilă. Pe una din ele sunt ruinele Eracleiei.

Să admiri natura, să pricepera cu care cei vechi au ales această

stîncă pentru a-și clădi pe ea un cuib de apărare și de pază.

De ai bate Eracleia de toate părțile cu miș de tunuri, n'o poți lua, iar apărătorii numai cu boleni te strivese.

Temelia zidului înconjurător se află pe marginea unei prăpăstii de peste 50 metri înălțime. Cetatea nu e abordabilă de-cât din-spre soseca ce unește cele două cocoșe de piatră. Și de această parte îți stă în față poarta cu cele două turnuri crenelate așezate în dreapta și stînga ei, ca doi paznici.

N'am găsit nimic scris prin cărți despre această minunată cetate. Pare-se a fi Genoveză și că a fost construită pe timpul Impăratului Byzantin, Heraclius, ca punct de pază al Razelmului, pe acele vremuri navigabil.

Nimic mai posibil.

Printre norii ce încep a se risipi, scapă pe furiș o rază de soare. Curcubeul par'că stă lipit de albastrul cerului.

«Va fi belșug mare de vin anul ăsta» 'mî spuse țăranul ce mă însoțea. «Veți d-ta ce lată e fășia roșie? ăsta e semn de la Dumnezeu». Soarele a scăpat din nori. Natura mocnită de arșița zilei îmbracă haina-î de sərbatoare. Aerul miroase a pământ ars.

Ce frumoasă priveliște se desfășură înaintea ochilor după ploaie! Iacă insula Popina, ca o ciupercă formidabilă plutind d'asupra apei. Spre apus Taita șerpuește ca o fășie argintie printre dealurile acoperite cu păduri.

Maî către miază-zi staî înșirate satele ca niște podoabe împrejurul lacului Razelm.

Cobor din cetate și iaî drumul Babadagului.

Pe șosea apa a săpat făgașuri d'a curmezișul.

În apusul soarelui, umbra arborilor se așterne tot mai lunguiată, până se pierde în întunericul nopții. Luna răsare mai târziu.

1902 Noembrie 7

Căpitan, M. D. Ionescu.

Memburu S. G. R.

STRIGOIUL

Nechitază armăsarul venind într'un galop
Ca viforul vine iar ploaia în potop
Din ceruri mereu curge și trăsnetele cad....
Ce neagră este noaptea, 'ntunerec ca'n iad!
Copitele răsună groase trop-trop-trop.
În munți de vînt suspină pădurile de brad
Când armăsarul trece al apei negru vad.

Unde merge cavalerul care vine ca furtuna?...
De prin neguri diafane îl privește jalnic luna
Albînd norii deși și sumbri ce în juru-î staî grămadă
Un minut când încetează de sus ploaia ca să cadă
Și în luciul se ivește melancolică și tristă...
Toate lămpile sunt stinse par'că viață nu există
În orașul mândra Smirna de pe tărîmul mării 'ntinse:
De-a furtunei frică oarbă toate undele-s cuprinse...
Sbuciumată este firea, sbuciumat e cavalerul.
Și trist este bietu-î suflet precum trist e însuși cerul
Astă-seară. — De departe vine dinsul ud de ploaie
De pe mantia-î de doliu apa curge în șiroaie.
Sboară calul ca un vultur urmărit par'că de iele,
Și la gătul alb îi joacă roș colanul de mărgele,
Pe când coama lui sbărlită ca un val de lupte saltă.
Cavalerul drept se ține ca o trestie de baltă
Și ca neagra vijelie într'un miez de noapte-adîncă.
Cine-î el?... De unde vine când se plimbă vîrcolacii
Și când sombra vrăjitoare la rîspintii strînge dracii
Ca să facă-a ei mistere și sinistre și funeste,
În-cât mor vrăjiții tineri făr'a prinde chiar de veste
Cine-î el?... E mîndrul Haris, un creștin plin de trufie

Cum n'a fost voinic mai ager în întreaga 'mpărăție,
Pe-ale lui buze ca rubinul murea zimbetul de jale,
Și pe umeri cădea pîrul, pîrul creț de aur moale:
Iar mustățile întoarse ca și coarne de berbece
Făceau fetele frumoase peste gratii să se plece
Ca să-l vadă, când pe stradă trecea plin de semeție,
Aruncînd priviri mărețe din ochi plini de măreție...
Adorat de toți creștinii ca un prinț trecea prin piața—
Avusese el amante câte-ai vrea în scurta-î viață
Căci pe lume nu-î copilă ce vîzîndu-l să nu-l placă...
N'a rămas virtute în Smirna nici bogată, nici săracă

Să nu fie-adevenită de frumosul, mândru Haris,
 Mai frumos și mai cu grații de-cât legendarul Paris!
 Dar, pe-semne, scris fu'n stele tineretele să și peardă
 Pe mult gîngăsa Fatmea ca s'o poată s'o desmeardă,
 Pe Fatmea musulmană 'naltă, blondă — o hurie
 Cu trup svelt ca chiparosul și cu-ochi caldi de poezie...
 A văcut-o doar odată sub iașmacul cel subțire
 Și de-atunci i-ardea în suflet o nemernică iubire,
 Ast-fel că, uitând parinții și religia creștină
 A primit o altă dogmă, a Coranului doctrină:
 Reușind în chipu-acesta pe Fatmea ca s'o iee —
 Pe Fatmea, erinul dulce, dară totuși o femeie!
 A luat-o, a iubit-o pe a pășei dulce fată
 Cu privirea languroasă și'n păr lung așa bogată;
 Ea drept zestre îi aduse o imensă avuție
 Și o frunte mai curată de cât alba iasomie,
 Pe când Haris drept răsplată la mosche se închină —
 Iată unde te conduce frumusețea de virgină!...

Pentr'un zîmbet melancolic îți pierzi mințile în-
 dată

Și-ți reneghi trecut și lege, căci iubirea te îmbată;
 Te-ai 'ncea în ochii limpezi ca'ntr'o mare de lumină
 Și ți-ai da comoara vieții buza-î roză când suspină,
 Iar a simțului dulce rodii când adesea ți-le'nchipui
 O divină arătare e'n oglinda minții chipu-î.
 Dar în lume fericirea nu durează nici o clipă,
 Căci durerea și pustiul își întind a lor aripă
 Și gonese surisul dulce și iluzia frumoasă
 Aruncând un vîl de lacrimi peste inima duioasă;
 Ast-fel că te vezi la bază de din vîrf de piramidă
 Și strivit sub pasul soartei ca nemernica omidă.
 După vreme, și lui Haris tot așa i se întîmplă,
 De neaz și supărare.—O, femeia-î o păpușă
 Ea pe al ei bărbat îl uită cum își uită o mînușă;
 Un papue bărbatul este; când nu-î place eu-altu-l
 schimbă

Și în luntrea amăgirei pe-al iubirei val îl plimbă;
 Căci, galantă și cochetă cum îl vede îi suride,
 Dar, cortina când se lasă, ca de-o vită proastă ride...
 Așa e, vedeți, femeia... ea pe vremi ne'nchise raiul...
 O, tu Evă blondă, dulce, tu ne pierzi c'un gest, cu
 grainul

Tu cu-o lacrimă de jale ne ridici la nemurire,
 Tu în glas ai armonia și cadența unei lire,
 Când surizi ești demon dulce, demon plin de ironie
 Iar când plîngi un ânger palid cu ochi plini de
 duioșie.

O femeie și pe Haris l'a pierdut — o Evă blondă
 Cum pierdut-l'ar fi odată pe Delorges o Cunigondă.
 Adăpându-l cu otravă l'a pierdut pentru vecie,
 Preschimbandu-î viața lină într'o jalnică pustie,
 În cât el fugi departe, apostol far' de credință,
 Ros de-o tainică iubire și sdrobot de suferință,
 Până ce un glonte roșu puse capăt vieții sale,
 După luni de grea durere, după luni de lungă jale.

Dar și'n groapă pace dînsul nu găsește nici odată
 Și 'n nopți negre, furtunoase ca fantomă se arată;
 El se îmbracă numa 'n negru când cocoșii dorm

prin sate
 Și călcînd peste morminte țintirimul tot strîbate,
 Ride, plînge, ținînd palma lângă tîmpla însîngerată
 De mult unde stă 'nghețată de roș-sînge o roșă pată,
 Apoi calu 'ncăleacăndu-și de departe mereu vine
 La nemernica Fatmea cu a lui mîni de sânge pline,
 Și venind ca cobeia țipă și ca neagra vijelie
 Căci strigoiu... strigoiu e Haris... și va fi pentru
 vecie.

El pe cîmp mereu alcargă când e tunet și furtună,
 La răsucruți pe negrii demoni vrăjitoarea când adună.

Nuși Tulliu.

TRUFIE

(SONET)

*E depărtarea cea mai mare;
 Până la Ramzes număr anii.
 Mai lung e drumul ca la soare,
 Departe-î vremea cu Titanii...*

*În Labirint, prin mîi de rafturi,
 A rătăcit mîrilul rege:
 Poporu 'l caută de reacuri
 Și nimeni taina nu 'nțelege.*

*Procofiu 'l caută și-l cîntă,
 Aprind mirosurî, se frămîntă,
 Prin întuneric ca demonii.*

*Cînd pe-un papirus, se năzare:
 Să-mi faceți piramida mare
 Să nu mă 'ntreacă Epigonii...*

Petre Daniilescu

INȚELEȘII

El gurița i-a cerut-o,
 Mai cu frică, cu sfială, —
 Fata vremea n'a pierdut-o,
 Nici n'a stat mult la 'ndoală:
 Căci i-a dat-o!

Și pe drum pornind alături
 — Să le zicem fericirii —
 Ramuri da salcâmi 'n lături
 Ca să treacă, ei, iubiți
 Împreună.

Unde merg nevoe nu e
 Să mai spun cui o ghicește:
 Urma nimeni nu le-o știe
 Tîrziu luna îi găsește
 Gură 'n gură!...

Const. G. Bradățeanu

POLEMICE

Răspuns talentatului critic Harie Ghemli al
«Semănătorului»

Deși ai avut tendințe malițioase, cu intenția de a mă lovi, coborînd tribuna imaculată a «Semănătorului» la personalități, totuși vin ați face cinstea să-ți răspund, iulite domn, autor al viitoarelor opere de *patologie în poezia română mai nouă, lucrare în care d-lui Becescu și colegilor lui de arme, le vei acorda cuvenitul loc de onoare.*

Prin cuvintele d-tale subliniate de mai sus, deși mi-ai făcut impresia unui copil fricos, rătăcind pe drumuri la întuneric și n'ar fi trebuit să iau în seamă țipetu-i strident, totuși îți voi acorda atenția cuvenită, pentru ca lumina să se facă — cu rizicul de a fi pișcat pentru a doua și a zecea oară de un purice de veri-ce culoare ar fi.

Vezi, ar fi nepoliticos din parte-mi, să rămân indiferent, față de osteneala d-tale ce ai luat-o în mod gratuit și atât de desinteresat (?) de a-mi respecta viața în frînturile trecutului, silindu-te din resputeri să-mi afli origina din cărți, după cum ai scris biografii mei pe vremuri, ba prin *Familia* din Oradea-mare, ba prin *Revista Poporului*, devenind la rîndul d-tale cel mai autoritar biograf al persoanei mele.

Negreșit, osteneala aceasta, de a aduna ce ai scris eu acum 18 ani, spre a putea să pui în evidență *genialitatea persoanei mele* — după primele schinte poetice ale *flăcăiandrului Vulcan, care desena pe vremea aceea pe Venus Nudă și imita pe regretatul Vladică în psiografie*, muncă destul de onestă și care-i face cinste cred, merită din parte-mi nu numai mulțumire, dar și recunoștință.

Cu toate aceste, cu regret trebuie să afirm că nedeșăvîrșit și desechilibrat îmi pari în articolul d-tale, pe care l'ai crezut de sigur «genial». Te-ai grăbit, talentatul critic, și știi vorba aceea: «graba strică treaba». Treaba a fost a d-tale, negreșit, când ai pus mîna pe condei, nervos cum e femeea, căci dacă ai fi chibzuit mai matur, nu ți-ai fi aprins singur focul pe cap.

Aveai nevoie de «puțintică răbdare» și prin auto-biografia mea *Icoane din viață*

aparută în cursul acestei luni în volum de 300 pagini aproape, îți dedeam eu material destul să scrii, căci eu ne știind că o să mă hărăzească sfîntul cu un așa prețios biograf, mi-am scris singur viața — sermane om — pe care ți-o recomand să o cetești că vei afla multe, multe despre mine și vei învăța încă și mai multe, stimate d-le *autor al operilor viitoare de patologie în poezia română.*

Însă, cum prima ediție din *Icoanele din viață*, e deja desfăcută și-ți va fi cam greu să-ți procuri volumul de la librărie, rambursează doi lei noui pe adresa sub-semnatului și te voi servi cu plăcere, pentru că ved că-ți place mult să te ocupi de mine, în deosebi.

Dar înainte de a intra în fond, fac întrebarea :

De unde și prin ce minune am ajuns eu în «*Semănătorul*» obiectul studiului d-tale atât de interesant ?

Motivele, cu siguranță sunt două.

Să le dăm pe față, căci eu urăsc minciuna, urăsc pe cei ce se ascund pe după degete, urăsc pe fațarnicii și pe cei ce nu-și pot stăpîni pasiunea ; ori, demascându-li-se de către o a treia persoană neajunsurile morale, vin a mistifica adevêrul.

Iată acele motive :

I) Că am lăsat, în calitate mea de director al revistei *Ovidiu* să să publice articolul d-lui Florian Becescu «*Reparațiia Semănătorului și Paul de Nolla*» de d-l Coșbuc.

II) Publicarea articolului : *Pirații literari* de același în «*Cronica*».

Acestea au fost două pricină.

Să discutăm asupra lor. În primul articol Becescu analiza producțiunea, nu făcea personalitate cu Coșbuc, curi faci d-ta cu mine ; Becescu nu vorbea că Coșbuc a venit din munții Năsăudului un băetan rebegit și cele-l'alte cum mă onorezi pe mine — să știi însă că mă onorezi.

Ovidiu, d-nul meu, e o tribună liberă a discuțiunilor literare și pentru adevêr și lumină și d-ta și eu și altul suntem datorî să ne mișcăm.

N'ați îndrăznit nimeni să discutați asupra celor scrise de Becescu cu Paul de Nolla. De ce ? De frica luminei.

Îmi veți zice că *Semănătorul* nu se coboară să stea de vorbă cu *Ovidiu*. Răspund : În *Semănătorul* prin d-ta se

seamnă necuviința, lipsă de respect pentru munca și strădania altuia, lipsă de iubire, apatie, fudulie : culege-î fructele d-le Ghendi.

Acelor puțini cetitori ce-î are *Semănătorul* le pot trimite de pe malul mării Negre necrologul scris cu altă ocazie de d. Becescu, care va prinde minunat firește într'un moment de jalnică întristare :

«*Semănătorul a murit !
Pe crucea de argint a gropii
Să-î scrim : sermanul a perit
Din lipsa de seminte proprii.
Lectori, nu plîngeți, așteptați
Vre-un geniu falnic să măi piară
Și atunci ca semina el iară...*»

De aci origina urei concentrată în d-ta, de aci vestea ce mi s'a transmis printr'un confrate de condei :

«*așa... stăi că-î arătăm noi lui Vulcan, să măi îndrănească el să măi publice în revista d-sale articole cari jignesc pe vre-unul din noi...*»

Și mi-ai arătat d-ta că eu am scris versuri proaste la 1887, în vîrstă de 15 ani, antepunînd pe flăcăiandrul Vulcan, actualului, mistificînd negreșit adevărul, căci n'ai îndrăsnit să afirmi că eram un copil, când scriam :

«*Ași vrea să scriu o poezie
Cînd noaptea mă trezesc în casă ;
Dar rai, în lungă-mi insomnie
N'am gaz în lampă, ea mă lasă.*»

Și care-î partea ridiculă a acestor versuri d-le critic, pentru care te bine-cuvintezi că le-ai scos la lumină, căci mie mi-s drage, cu atît măi mult, cu cît «Zorile», primul meu volum de versuri tipărit în 1000 exemplare, s'a epuizat sunt 10 ani de atunci, în cît nu măi am nici un exemplar, și ți-ași fi recunoscător de mi-ai procura și mie cărticica aceea. Da, mi-s drage versurile mele, pentru că exprimă clar un gând senin, o simțire virgină, din care d-ta îți găsești obiectul deriderii.

În ce privește afirmațiunea d-tale că tot ce am scris eu e măi pe jos de cît un vers din Eminescu — obiectul nu suferă comparațiune, de oare-ce Eminescu a fost Eminescu și eu sunt eu.

Romanul meu «Fecioara», o producție măi recentă, din care iarăși abia mi-a rămas un număr restrîns de exemplare și despre care zici că un critic al meu «adorator» exclamă : «dar d-l Vulcan ori

cît de mic s'ar părea pentru present, este o personalitate bine afirmată în literatură, pe cînd d-l Vlăhuță e ceva șters, scrierile sale n'aū pecetea personalității, d-l Vlăhuță nu-î personalitate», criticul aci, nu știu dacă o fi spus sau nu adevărul, căci e posibil să se fi inspirat de o apreciere a d-lui Antemireanu, făcută de d-sa poetului Vlahuță ; dar acolo unde găsesc pe critic just, e în pasagiul următor pe care d-ta n'ai îndrăznit să-l reproduci.

Să-î facem noi cinstea :

«E aproape un an de cînd d-l P. Vulcan a dat la lumină un roman intitulat «Fecioara». Romanul a fost primit nu se poate mai bine de către publicul cetitor. Lucrul acesta avu de efect să facă mult sînge rîu unor iluștri necunoscuți ; cari măi aū încă pretențiunea de a dicta în literatura română. Cum ? un roman pe care noi nu l'am anunțat publicului, cel puțin cu un an înainte de aparițiune, cum de pildă s'a făcut cu «Dan», căci d-l Vulcan nu-î din ai noștri, să aibă atîta resunet ?» etc.

În rîndurile de măi sus e un adevăr d-le Ghendi ; să ți-l arăt eu anume care-î : eu n'am avut la îndămîna nici presa să îmi facă reclamă și nici librăriile. Cu tóte aceste, scrierile mele nici odată n'aū fost la discrețiia șoarecilor de prin librării ; ele s'aū răspîndit ca prin farmec în masa poporului, aceluși popor, care îmi cumpără ultima lucrare înainte de a apare. Cetește d-le Ghendi articolul omagiu de la finele volumului meu, dedicat prietenilor și vei vedea că spun adevărul.

Cine sunt eu să pot da la lumină scrieri al căror cost trece de 1000 lei ?

Averi n'am moștenit de la nimeni : cu ce m'a înzestrat firea am ajuns la al 10-lea volum.

Lilicele de la Pînd s'aū vîndut pînă la una și cu 10 lei exemplarul și tot așa și cele-l'alte.

O, d-le Ghendi, dar nu eu cel d'intăiu sunt lovit așa din senin ! A fost lovit și Eminescu, ți-aducî bine amînte, și alții, și n'ași fi luat în seamă crede-mă cele ce ai scris pe seama mea, dacă nu m'ai fi provocat să te complectez în ceia ce n'ai îndrăznit să afirmi, adică : ce te-a făcut să devii tocmai domnia-ta un confrate de la «Familia», biograful meu malițios ?

Vorba aceea: alții se ceartă și noi ne-am luat de păr.

Socoteala cu Becescu e cu totul alt-ceva. Sunteți voinici amândoi, încrucișați condeele și luptați-vă pentru adevăr.

Ai vrut să-l ocolești, eu ți-am arătat drumul.

Paravan între d-ta și adversar nu voi servi.

În ce privește viitorul d-tale studiu patologic, de voești să dai mâna cu adevărul, nu uita a' l' ilustra luând de pildă strălucită — ai ghicit de sigur: persoana d-lui Ilarie Ghendi în momentul în care se găsea când a scris articolul «Geniul din Constanța», pentru ce l'a scris, cauza și efectul, cum ajunge cine-va ridicul când adevărul de care a fugit, se supra-pune minciunei.

Petru Vulcan

Constanța, 7 Decembrie 1902

RUBRICA SATIRICĂ

SCRISOARE

Unor tineri cari vor să scoată o revistă și cari au cerut concursul subsemnatului.

Ați zis și s'a făcut! Et, bravo! și iată încă o revistă. Dar, vai, asupra ei eu nu am părere așa de optimistă. Și dacă nu cerșiți din vreme *călturii* de la minister, Eu cred că până la primă-vară revista va îngheța de ger.

Doriți concursu-mi!? ce-o să faceți cu bietul domn Rocambolescu-

*) La București se vînd cu chilo «postumele» lui Eminescu. Vă procurați și voi de-acolo o liră poezii măcar. Și atîncei revistei dați-i titlul «Semănătorul funerar»

La porțile literaturii zadarnic dorul vostru bate! Literatura romînească e azi o strașnică cetate. În care meșterul Vlăhuța, cu ochii mulțumind spre cer,

Cu un picior p'un sac de aur, cu altul pe un minister. Reversă din profundu-i geniți potop de ură și cerneală. Scriind abecedare proaste și geografii de porunceală.

În preajmă-i stau, perfizi și laconi, falanga sluta de seimeni!

*) Pentru amatori: adresa H. Ghendi, pentru agenția trocărăască de editori funebre. (Nota mea).

Copii aduși ramburs de-aiurea și decretați parnasieni Pentru arginți ori... vorbe bune dispuși a merge în bunestru.

Injurul celui mai fătarnic și mai comercial maestru.

Pe afar' «cetatea» e păzită de-o droaie de soldați rachitici,

Un pas de faci... cădea-vei pradă acestor făr' de lege critici.

Căci «meșterul» cunoaște arta să 'mbarbăteze și să 'nșele

Credința și avântu-acestor degenerate santinele.

Și voi mai vreți—naivi ce sinteți—in prea îndăgita noastră țară.

Să scoateți o revistă nouă, că încă vreți și... literară!

Aveți curaj destul? Vi-i dorul atît de viu și de nestins

Ca să porniți pe-un drum pe care zăpada prea de mult a nins?

Eu știu că nu visați subvenții nici vise, roze de copii

Atuncei: curaj! de focul vostru zăpada pôte s'o topi S'o dărîma încet și zidul acelei serbede «cetăți»

În care zac sub masca artei atitea sfințe... nulități.

A, par'c'aud urlând în contra-mî falanga de argint flămîndă...

De-asemena concert sălbatic eu rid și... ră urez isbîndă!

Rocambole.

NOUȚĂȚI LITERARE

„DIN LARGUL LUMII“

(NOTE DIN CĂLĂTORIE)

DE RADU D. ROSETTI

În tipografia d-lor Frați Grigoriu din Constanța, a apărut în cursul luni Noembrie un volum în proză, datorit penei d-lui Radu Rosetti.

Accastă lucrare, prin execuțiunea ei artistică, a stîrnit admirațiunea lumii ce urmărește mișcarea noastră literară.

Venind să'mi aștern impresiile ce mi-a lăsat în suflet noua producțiune a d-lui Rosetti, mă simt dator a mulțumi, cu această împrejurare, d-lor Frați Grigoriu, cari au depus același interes în

imprimarea lucrării mele *Icoane din Viașă*, ce va apare la 10 Decembrie.

Volumul *Din largul lumii*, editat de Frați Grigoriu le face onoare. E o lucrare de artă, pentru care fi-ai da ultimul ban, să ai fericirea a'fi împodobit cu ea biblioteca.

Preocupat zilnic în tipografie cu imprimarea revistei *Ovidiu*, am avut ocasiunea să văd în mai multe rânduri pe poet corectându-și opera: se chinuia să dreagă pe e de la cuvântul **care** în **carî**, la nu știu câte mii de coale.

— De ce nu faci erală la fine, bre omule? 'i zic eu.

— Ași... a scăpat acciași eroare la două locuri; ce va zice lumea: că nu știu să deosebesc singularul de plural.

Ce de nădușeli să stai să îndreptezi cu condeiul mii de coli!

Și cu toate acestea lui Rosetti nu i-a fost mult.

Din largul lumii, ca și toate lucrările sale apărute până acum, se prezintă în condițiuni bune: veți de departe gustul autorului, dragostea lui de artă.

Ultima sa lucrare e producția vârstei mature.

El acum cunoaște valoarea oamenilor și a lucrurilor.

În poezii ne purta în sborul imaginațiunei sale, în *Din largul lumii* ne poartă într-o călătorie interesantă din toate punctele de vedere, unde spiritul lui observator pătrunde cu precisiune firea oamenilor și a lucrurilor, ochii săi văd totul, și ne farmecă povestindu-ne aci duios și reflexiv, colo umoristic, că apoi să devină de o veselie comunicativă.

El știe ce ne interesează să știm și să pricepe să ne dea imaginea realității în pasagii sugestive, astfel că cetindu-l, să avem iluzia că ne găsim la fața locului. Din când în când ne redă în pagini bucași rupte din inima'i

poetizate prin sentimentu-i de dragoste. El prinde în mreja condeiului totul ce mișună în juru-i: monumente, oameni însemnași și indivizi necunoscuți; astfel ne atrage atenția asupra unui cerșetor și ne arată aci o grupă de copii rachitici, colo o altă ceată de copii de familie de-dându-se la cerșetorie. Nu pot uita tipul acela din apropierea grotei Kapri, «un domn înalt, mustăcios, foarte bine îmbrăcat» care vrea să știe unde merge poetul, de ce națiune sunt el și prietenu'i de călătorie, dacă au măi fost vre-o dată pe acolo și când 'i se spune că sunt români el răspunde: «Aha din Rusia!»

Apoi cum vrea a'și oferi serviciile sale fără a primi nici o centimă, căci d-sa face parte dintr'o societate al căreia scop e tocmai să ferească pe străini de speculatori, politeță care supără pe călătorii noștri și simfînd că-i cerșetorie deghizată, se hotărâse să'l păcălească. Apoi mutra ce o face italianul mustăcios când simte că-i tras pe sfoară prin acel **grazie signore**, pe care 'l va ține minte cât o fi.

Scena suirei pe Vezuv cu guizii cari caută să obosească pe escursionişti veniți din depărtare, prin provocare de discuțiuni, că în urmă să le solicite serviciile; reflexiunile poetului asupra bigotismului catolic în **Palatul Latran** când bigoții se'ndeasă să urce unul cu tâlpile în nasul celui-l'alt făcînd cîodă. în liniștea respectoasă care domnește; troncănitul genunchilor pioșilor finînd ochii extatiei ridicăți spre cer; scena rugăciunei dervișilor urlători și multe altele sunt redată cu multă măiestrie de un meșter al condeiului.

Socoteam pe Radu Rosetti de un poet de mîna doua.

În *Din largul lumii* e un prozator minunat. Poetul a fost în larg, a scris din larg. În scrierea aceasta el e pasionat de arta antică. N'are timp nici de

odihnă, nici de mâncare. Se plimbă din oraș în oraș într'o fugă, pe nerăsuflate, pătrunde în temple, în muzee, prin piețe publice, pretutindenă și ea și cum ar purta în suflet un aparat fotografic, el le prinde pe toate și le schițează, făcând să defileze pe dinaintea noastră un lung șir de tablouri.

Pe lângă partea distractivă, avem și pe pe cea instructivă, căci poetul mai e și un ghid al nostru, un amic sincer plin de glume și veselie, așa fel ca să nu ni se urască în toată această lungă călătorie.

Din largul lumii e o carte care dă dreptul lui Radu Rosetti să fie prenumărat printe bunii noștri prozatori: are o limbă ușoară cursivă și sonoră, așa cum o vorbesc românii cei culți.

Cred că ne va mai deschide comoara sufletescă în urma succesului reputat pe acest teren.

PETRU VULCAN

„ALBASTRU”

Poesii de G. Tutoveanu

În rostirea obicinuită, voind a statornicii în timp un fapt, ne amintim de Christ și zicem în anul cutare, înainte sau după El; tot ast-fel de câte ori atențiunea ne e ocupată de-o poezie românească ne amintim de nemuritorul maestru Eminescu, pentru a spune... cutare autor a încercat să nu înrîurirea sa.

G. Tutoveanu isbutește a țintui atențiunea noastră, solicitată de mulțime de nevoi, asupra sa, sustrăgându-se totuși, cum foarte rar se întâmplă, *robicî* pe care geniul lui Eminescu a impus-o tuturor poezilor de după el, robie de la care doar Coșbuc și Tutoveanu au știut singuri să a se sustrage.

Dragostea puternică de viață, ce glăsuște prin fie-care din versurile

lui Tutoveanu: nemărginitul dor de cer *albastru*; «de luni scaldate în alb de floare», de pîrae ce «doinesc povești cocoarelor iubite», de «glasul de fanfară al codrilor», de «acordurile de liră ale mării»; e dragostea întemeiată pe credința în viață, din care decurge dorința largă de «ochi adânci de fecioară». Prin urmare tot felul de a fi și simți al lui Tutoveanu se opune direct pesimismului dureros al celui care

Viața-î pare-o nebunie
Sfîrșită fără-a fi-început....

Tutoveanu îndemnat la speranță și la veselie de puternica-î inamorare de cer și de isvoare, de codru și mare, de flori și fecioare... află puterea de-a se împotrivi geniului despotice care dictează României poete versurile lui; faptul acesta ne dă măsura pentru a putea înțelege bogăția și tăria talentului ce se afirmă prin *Albăstru*.

Tutoveanu e copilul firei, și o iubește cu recunoștință pasionată ce ne împlântă tuturor în suflet ehipul mamei; el e prietenul credincios al lacului străjuit de trestii, ca și interpretul glăsuirei de pîrău său al miresmelor de floare albă. Inamorarea aceasta neînfrînată pentru natură, îi determină chiar un fel de ură împotriva cugetului pricinuitor de chinuri. În avântul inspirației sale pasionate, poetul o mărturisește singur, cerând iubirei să-î adoarmă, ca prin somn, a gîndului durere...

Să-l ascultăm:

Coboară-te asupra'mî iubire
Din slăvile boltei senine.
A gîndului chinuri mi-adoarme
De-apururi, și du-mă cu tine.

Prin lumea-ți de stele, mă poartă,
Și basme de visuri mi-înșiră:
Dă codrilor glas de fanfare
Și mării acorduri de liră.

Nu mai dragostea dă vieții
 Înțeles și-înflorare
 Cântă-mi hora tinereții
 Lăutare.

Autorul lui «Albastru» găsește
 mijlocul de a fi fericit :

Tot farmeceul din lume
 Și-albastrul de pe zări
 E'n suflelele noastre
 Topite 'n sărutări...

Când gândește însă îndemnat de
 vedenia întristătoare a cetății Neam-
 țului, transfigurată de lună la vre-
 mele de glorie ale neamului româ-
 nesc, poetul devine un altul, uită
 «Lăutarul», «Fecioara», «Codrul»
 și «Marea», și pleacă umilit ge-
 nunchi, purtând în gând o ru-
 găciune :

Stirnit din munte, vine vintul,
 De pietre sure să se sfărne
 Trezind al războierii urlet
 Și crunte zingănirii de arme.

În preajmă codrul se frământă
 Să dea trecutului ființă;
 S'aud prohoduri de-îngropare
 Și cântece de biruință.

Privind la urmele mării
 Mă simt învins de sfîciune,
 Îndurerat îmi plec genunchii
 Și 'n gând șoptesc o rugăciune.

Atâta nu e însă totul: atitudi-
 nea sa din umilită devine semeață
 când recunoaște îndurerat că «nu
 mai sunt inimă vrednice de gloriu»
 și atunci strigă revoltat și impu-
 nător «Zadarnic»!

Zadarnic strigă, semnal de vitejie,
 Trezind din somn măhnitul codru verde
 Nu mai sunt inimă vrednice de gloriu;
 Pe zări pustii, chemarea ta se perle.

În scurt, Tutoveanu e plin de
 vlagă vieții, de speranțe, de dra-
 goste... și după cum a dovedit-o
îndrăznind a fi bine chiar fiind alt-
 fel de cât Marele Eminescu, care
 ne-a insuflat gustul poeziei; e plin
 și de talent. Constatarea aceasta
 ne dă tot atâta bucurie pe câtă
 nădejde, așa că ne împotrivism a

crede că viitorul e în urmă, noi
 fiind numai trecutul, cum a zis
 eternul artist, în versul lui etern :

S'a întors mașina lumii, cu voi viitorul trece.
 Noi suntem iarăși trecutul, fără inimă, trist și rece.

Fericit acela ce dă speranțe unui
 neam întreg !...

A. Vojen

« CUVINTE DIN INIMA »

de C. N. Bour-Galați

Am cetit câte-va jocuri de eu-
 vinte malițioase la adresa d-lui
 Bour, într'un ziar din Capitală și
 faptul că nu i se judeca opera,
 prin nimic, ci era atăcat omul, fi-
 ind-că avu darul să-și cristalizeze
 simțirea în versuri, mă înciudase:
 vroii să zic îmi ațâțase curioșita-
 tea să fac o anchetă, să mă con-
 ving de adevăr, când într'una din
 zile mi-a adus factorul poștal la
 redacție volumul de versuri al
 d-lui Bour, intitulat «*Cuvinte din
 inimă*».

Fără să o știe poetul cât de mult
 mă interesa producțiunea sa, mi-a
 trimis zic, și mie volumul și l'am
 cetit cu multă atenție.

Cât de nedrepti sunt cronicarii
 ziarelor din Capitală cu unele ta-
 lente ce răsar în provincie, voiă
 face să le răspundă tot d-l Bour
 cu una din poeziile sale, pe care
 o găsesc la îndemână, poezie care
 dacă ar fi fost a vre-unui amic
 ofilit, darnic în halbele cu bere la
Carul cu bere, să-î zicem, de sigur
 că i s'ar fi cântat osanale și numai
 ce am fi cetit noi a doua zi la tri-
 bunele literare: «talentatul poet...
 fleac, a dat la lumină un volum
 de poezii de un lirism fermecător.
 E unicul din generația tînără care
 a simțit românește și a scris într'o
 limbă cum numai un geniu e în

stare să scrie etc. etc.» și câte bombasticisme de aceste nu cetim noi Dómnne, rezultatele unui chef monstru pe socoteala noului geniu.

Cine nu respectă munca altuia, e un fleac și ca atare conrupe moravurile, însă odată cu usurparea reputației ziarului.

E ușor a rîde pe socoteala altuia dar nu uitați tinerilor gazetari că voi n'ați produs nimic.

Un tînăr, când scrie versuri ea cele de mai jos, însemnează că simte și că dă semne de un talent vădit care trebuie luat în seamă.

Iată o poezie care-i de ajuns să dea de gol pe criticii (?) că nu sunt criticii :

DOINA DOINEI

Când Ielele 'l cuprind în mureși
S'îl sdrumică 'n vîltoare,
Bătrînul codru plînge amar
O doină care moare.

Si munții dacă elocotese
In vijeli nebune,
Ei plîng că 'n poale nu aul
O doină să răsune.

Tăranul dacă 'n cărcîme stă
Cu miștile bătute,
E că n'auze doina lui
Vorbită din laute.

Străinătatea vis urît
Pămîntul de ni-l împlie
Si de părem străini a fi
Din glezne pînă 'n tîmple.

E că nu-I doina cîntec vechi
Să-î stavilească mersul,
Nu-î ea copila din bătrîni
S'o spulbere cu versul.

Eū doina de mai cînt acum
De moartea-î mi-e cîntarea:
Cînt Doina-Doinei, un dor
Ce l'a înghițit uitarea.

Tot în acest volum, primul debut al d-lui Bour, mai găsesse pe lângă multe alte poezii bine reușite, și un poem în trei cântice intitulat *Cythera*. In privința acestui poem mă voi pronunța atunci când va apare în volum special—

după cum afirmă autorul: *Cythera păgână* și *Cythera modernă* cu partea primă acestei poezii *Cythera antică* vor forma un volum special, care va apare pe la mijlocul lui 1903.

In privința tehnicii versificării în acest poem d-l Bour devine stăpîn pe vers și se vede cît de colorat și pregătit pentru o lucrare care reclamează forțe, talent și muncă.

Și acum pentru autor, pe care nu-l cunosc, două cuvinte: D-nule Bour — nu lua în seamă la zumzetul tuturor insectelor că nu toate sunt albine, căci printre ele mai sunt și trântorii.

Orî, poete, n'ai auzit că și eu am fost criticat... ba încă ce... criticat... când scosesem *Ponticele* al IV-lea volum de poezii la rînd... și știi de cine? De... Caaaion... Ai auzit de Caaaion... cel cu plastografiile, cel cu calomniile. Caion cel mort între cei vii, da sub-semnatul a fost criticat de Caion în «Patriotul».

Petru Vulcan

SONET

(după Felix Arvers)

Prîtenelui St. Eraburescu-Rocine

Iși are inima-mî secretul și viața-al ei mister eumplit
Si eterna fază a iubirei într'un moment-o-ai conceput:
Fără speranță este reul pe care-ades l'am suferit,
Si n'a știut nimic vre-odată aceia care l'a făcut.

Vai! deșerte orî n'oi fi trecut pe lingă ea mai nezărit,
Pe lingă casa ei dorită și adesea singuratic:
Si-ași fi trecut prin viața-nl tristă și poate pîn'ași
fi murit.

Fără ea să primese nimica, neîndrăznind să-î cernimie
Ea, care întreaga ei faptură, e-o sublimă poezie,
Cu gîndu'n sferă divinizate, 'nainte trece fără să știe,
Fără s'audă șoapta dulce de dragoste pe urma ei.

Si cu un glas de rugăciune, va zice, neînțelegînd,
Cînd va citi aceste versuri, pe care i le scriu plîngînd:
«Cine să fie fericita dintre atâtea miî femei?»

Constantin S. Stoenscu

DRAPELUL ȚAREI

Românilor de pretutindeni.

Orice ființă viețuitoare cu rațiune, am numit omul, are diferite sentimente, pe care și le manifestă într'un mod oare-care — concret; însă dacă ideile, pe care le are omul, de le-ar putea simbolisa, materialisa, atunci ar avea o acțiune și mai mare; — și omul tinde, în genere, spre simbolisarea ideilor.

Prin evoluție s'a ajuns la formarea societăților de azi, care societăți își au și ele o individualitate, tendințe, principii și pe care simte nevoie să le desfășure, să le desvolte, însă aceasta spre a avea o mai mare acțiune, spre a fi desfășurate, desvoltate, trebuiesc să fie simbolisate. — d'aci a decurs nevoea de a se înființa «drapelul».

Drapelul deci reprezintă societatea, reprezintă patria; deci drapelul reprezentând cea mai înaltă concepție — țara, trebuie să fie iubit și respectat de acel popor, care-l posedă; căci țara n'o putem cuprinde cu vederea dintr'o singură dată, dar drapelul, da! Și drapelul ne va face, ori unde îl vom vedea să ne aducem aminte de țara noastră... și drapelul acesta în timp de pace, ne arată că odată trebuie să fâlfâie unde-va, împrejurul lui fiind strânși toți românii... și câtă vreme există și țara e a noastră. În timp de război joacă mare rol acea bucată de lemn cu o fâșie de pânză — drapelul, căci luptele se dau spre a da o putere și mai mare acestui simbol, nu a'l distrugem și împrejurul lui se strâng ostașii și cu mâna pe el mulți mor uciși de gloanțele inamice și mai bine de cât a fi luat de vrăjmași

mai bine îl face nevăzut, cel ce-l poartă, istoria aducându-ne probe.

Și niște cuvinte admirabile în privința Steagului, drapelului au fost zise de Marele nostru Rege Carol I într'o zi memorabilă, în ziua de 10 Maiu 1902 — zi în care s'a aniversat 25 de ani de la proclamarea independenței țării noastre — și acele cuvinte ar trebui scrise cu litere de aur și știute de tot românul și mamele mai cu seamă să le repete des copiilor lor. Iată ce sublimă cuvântare rostea M. S. Regele Carol I — Carol cel Înțelept — după terminarea distribuției steagurilor noui regimentelor, care luaseră parte în războiul din 1877-78.

«Steagul este pentru ostaș cel mai sfânt odor, dinaintea căruia trebuie să ne închinăm cu dragoste și venerație, cea mai înaltă expresie a cinstei și a renumelui; în cazuri de primejdie însă, el va fi călăuzul nostru, conducându-ne de la luptă la isbândă.»

«Ferbintele mele urări însoțesc aceste steaguri, fiind-că cu dânsule V'am încredințat onorul Patriei, pentru care trebuie să fim gata a jefi viața noastră.»

Cuvintele acestea vor rămâne etern în mintea românilor și aceste cuvinte ne arată și mai mult și într'o lumină și mai frumoasă pe Acel Ce Le-a pronunțat.

Da, steagul e patria! Și bine a zis poetul:

La vederea-î mândră inima tresare,
Și cu dor se'nchină țara și popor.

Și steagul acesta noi, românii, trebuie să-l iubim și mai mult, căci sub el în ultimul război s'au dat luptele glorioase de la Plevna, Grița etc., căci acolo:

Bravi copii ai României, veseli v'ați bătut,
V'ați bătut sub steagul țării... sfântul vostru scut...
Ș'ați învins...

Și la înapoarea din acel resboi
privirile tuturor, de sigur, au fost
ațintite la drapelul țării, căci sfi-
șiat de gloanțe era... și ostașii
noștri venind cu drapelul în mij-
locul lor arătau că speranța țării,
acum, a devenit o realitate...

Bravi copii ai României, mândri v-ați întors :
V-ați întors cu steagul țării, rupt... dar tot frumos.
Mai frumos de cum fusese, căci de vultur dus,
Steaua mândră a dușmăniei sub el a apus.
Șați adus neatîrnarea țării, dragi copii,
Și virtutea ostașească...

Și rău îmi pare că acest steag,
care nouă ar trebui să ne fie așa
de scump, nu e respectat pe cât
ar trebui.

Steagul îl vedem des, la diferi-
tele solemnități și atunci fie-care,
ar fi de dorit, să-l salutăm, căci
prin el salutăm Țara și pe Rege.
În Germania te mișcă atunci când
drapelul țării trece și e salutat de
toți... Acest obicei ar trebui în-
trodus și la noi și nu prin impu-
neri, ci fie-care prin propria lui
voință, atunci când îl vede, să-l
salute. Și de ce nu l'am saluta?

Ministerul instrucțiunii publice,
pare-mi-se, face o mișcare printre
directori, ca elevii școalelor pri-
mare și secundare să fie impuși
a saluta drapelul; întru cât-va e
bine acest lucru, căci acei tineri
din aceste serii fiind impuși a sa-
luta drapelul, mulți din ei, și ar
fi de dorit ca toți, vor rămâne cu
acest obicei până la bătrânețe și
poate vor însufleți și pe alții.

* * *

Drapelul țării noastre are sus
în vârf «un vultur», care repre-
sintă vitejia, curagiul, înălțimea,
mărirea... Iar colorile pânzei, tri-
colorul Albastru, Galben și Roșu
— prevăzute așa de Constituția țării
— au și ele un limbaj, o ex-

presie. Și aceste expresii au fost
bine redade de poetul Scipione Bă-
descu în următoarele strofe :

În *Albastru* coana-și reflectează,
Marea și a ei ramuri, dorul ei respus:
La răsărit Nistrul, Dunărea l'amează
Tisa la apus.

Galben-i icoana spicurilor de aur,
Fala și podoaba scumpei Românie
Zestre fără seamăn, nestimat tesaur,
De pe dragi câmpii.

Roșul mărturisește vechia bărbăție,
Faima și onoarea numelui român,
Jertfele de sînge și de vitejie
Inima din sîn.

Și fie-care țară își are drapelul
ei, cu colori diferite și ori-cine tre-
buie să-și respecte drapelul, căci
prin el își respectă țara și nu cred
să existe ființă, care să nu respecte
dreptul țării sale... Căci ori cât
de neimpresionabil cine-va ar fi,
totuși atunci când drapelul e scos
la solemnități — drapelul armatei,
drapelul țării — și când ostașii ia
arma pentru onor, oficerii salută
cu sabia și muzicele intonează im-
nul regal, la apariția drapelului, un
fior pare că străbate prin pieptu-
rile tuturor... deci mișcă întru
cât-va ; și la diferitele serbări na-
ționale, când la fie-care casă e ar-
borat drapelul, pare că și ziua e
mai veselă... Și când privim cu
mândrie, când trec soldații noștri,
tot cu mândrie să ne respectăm
drapelul, care este în mijlocul lor.
Deci trecând drapelul, să-l respec-
tăm salutându-l, căci *drapelul e țara*.

Dem. D. Stoenu

VISUL VESTALEI

I

La Zei, sus cu gândul
Tot straje înainte
Și urmărind fumul
Miresmelor sfinte
Se sue pe schele
Prin norii de-argint

Legănată 'n sboru-î
De-un cântec prea sfînt
Speranța-î e-aprinsă
De-un gând fericit
Că-n cer e suită
Și țelu-î sfîrșit...

II

Târziū vede totul
Vestala cea sfîntă
In pămînt privește
Și stă... nu mai cîntă
Din cer coborîtă
Se vede 'n abis
Toți Zeii, tot cerul
A fost și e vis...
Privește cu groază...
Și gându-î e-amar;
S'a stîns focul sacru...
Tăcutul altar
Rămîne 'n 'ntuneric,
O, nu-î ca 'nainte
Și-î rece cenușa
Miresnelor sfînte...

Petre Danilescu

ORIGINA ORAȘULUI CONSTANȚA

STUDIU ISTORIC

Orașul *Tomî*, astăzi Constanța, botezat ast-fel de Constantin cel Mare a fost fondat în veacul VIII înainte de Christos de Milesieni. Medea fugind de tatăl său pe care îl părăsise, și vîzîndu-se amenințată de a fi prinsă, înjunghîă pe fratele ei și făcîndu-l bucăți răspîndi membrele în toate părțile.¹⁾

Origina acestui oraș, ca și origina tuturor cetăților, este înfrumusețată de legende, întocmai ca un castel vechi, care fiind împodobit în timpul veacurilor de iedera verde și frumoasă, presintă o înfățișare plăcută, un aspect din cele mai poetice, cum zice Heine, iar dacă ne încercăm a înlătura iedera de pe dînsul, reînvie zidurile vechi, căzute și roase de ploaie. Istoria menționează încă din secolul VI pe lângă celelalte colonii pon-

tice și colonia Tomi. Dariu, cel mai mare rege al Perșilor, mergînd în război contra Sciților, a supus toate popoarele Tracice ce se află în Dacia, precum și orașele de la Marea Neagră. Dominațiunea Perșilor însă a fost de scurtă durată, căci îndată începură războaiele între Greci și Perși. Orașul Tomi este silit să plătească tribut unui popor numit *Odrizi* cari isbutiseră sub regele lor *Sitalce* să creeze un regat în peninsula Balcanică¹⁾

După desființarea acestui regat, Tomi este supus de Alexandru cel Mare, apoi de Lessimach, unul din generalii săi. Ca dovadă de pierderea autonomiei orașului, sunt monede cari poartă efigia lui Lesimach și pe cea-laltă inscripția *To* (Tomis). Monedele erau de aur și s'au păstrat până astăzi. *Celți* năvălesc și impun un tribut anual coloniilor grece de la Marea Neagră. Că Tomi devenise încă din timpurile cele mai vechi un port însemnat, este lupta între *Calaticeni* și *Istrienii* pentru comerțul orașului Tomi, fiindcă cetățenii Calaticeni voiau să facă din acest comerț un monopol al lor. În secolul I înainte de Christ Romanii încep operațiunile lor de cucerire în peninsula Balcanică și expediția ajunge până la Marea Neagră. Tomi împreună cu celelalte cetăți pontice se supun de bună voe cuceritorilor, dorind să nu fie împedecate în dezvoltarea comerțului. La anul 29 după Christ se formează provincia Mesia. Ovidiu, care a trăit exilat aci, petrecînd ultimii 8 ani ai vieții sale, ne descrie în *Epistolae ex Ponte* starea în care se afla orașul nostru acum 1974 ani:

Aci și 'n timp de pace războiul te-îngrozește
De nu mai vezi pe barbari, e spaima ce ți-o lasă
Și nimeni nu cutează, pe câmp să tragă brazde
Și țelină uitată, rămîne sterp pămîntul.
Un pom nu se zărește, pe care ca 'n vechime
Să serie un Acontiu cuvinte de iubire;
Pelinul singur numai înfiem imbracă șesul
Și nu rodește câmpul de cât amarăciune etc.

¹⁾ Inde Tomis dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui.

¹⁾ Victor Duruy *Histoire l'Orient*, Paris 1895.

Cu *Traian* Tomi își ia avânt, portul său capătă o însemnătate mare, corăbii din toate țările Mediteranei o vizitează, devine capitala unei federațiuni. Barbarii crunți cari nu voesc să știe nimic de cultură, ca groaznicii Huni, sosesc pradă, și ard toate orașele cari erau aședate lângă Măre. A trebuit să vie un Constantin cel Mare, pentru ca pe ruinele vechiului Tomi să zidească un oraș cu numele surorii sale Constanța.

Creștinismul își așează aci scaunul episcopal, și istoria cunoaște vre-o 12 episcopi Tomitani, cari s'au ilustrat apărându-se contra împăratului asian Valens. Dominațiunea *Carpilor* și a *Bulgarilor* prefac în cenușe orașul lui Constantin; cu toate încercările imperatorilor bizantini, *Constanța* nu mai poate să atingă starea de odinioară. Astăzi Constanța a devenit un punct de atracțiune pentru acei cari au nevoie de mare, sau a'și încălzi entuziasmul scormonind archiva de piatră a vechiului oraș, a unei vieți de veacuri trecute și este destinat a deveni unul din centrele comerțului nostru cu toate tristele versuri ale lui Ovidiu care țiece :

Pustie, tristă nudă, nici arbore, nici frunză,
Fugi, fugi de această țară, tu omule ferice.

M. Rennert

I N F R I G

Picăturile încetară. Cerul se înșenină, și luna apăru printre case și pomi ca o floare crescută între ruine. Din adâncul cerului ea varsă valuri de aur pe străzile albe ca cristalul. Tăcerea e stăpâna nopții. Străzile sunt singuratețe, nici o umbră nu tremură în ploaia de raze. Noaptea e albă, curată ca o gândire. Nici un alt sgomot nu sparge liniștea, de-cât acela al unor pași greoi și obosiți. De după colțul unei strade apare o umbră. Inain-

tează domol, cu spatele arcuit. E suferindă ființa asta, lipsită de adăpost și mângăere. Merge suflând greu, apoi ca un trunchi tăiat cade într'un ungher scaldat de razele lunii ca într'un focar de lumină. În urmă o altă umbră se apropie de cea căzută, pipăind-o. Se retrage înspăimântată, mâna ei a atins un cadavru. Liniștea nopții se despică de țignale, apoi apar alte umbre din fie-care parte a străzei cercuind cadavrul căzut. Doi oameni îl ridică pe o targă și dispar cu ea în depărtata zare. Se răspândește toți, și liniștea apare iar cu semnul păcei.

Sărmanul prigonit!...

Constantin S. Stoenescu

G L U M E

O definiție. Ce e căsătoria ?

— Un medic răspunde : Un acces de friguri care începe cu o căldură foarte mare și se finește cu o receală și mai mare.

— Un farmacist răspunde : Un praf amestor.

— Un matematic : Două mărimi asemenea prin cari găsești cu înlesnire a treia.

— Un frizer : Un briciū cu două limbi ascuțite.

Deosebire. Ce deosebire e între un neamț și un francez ?

— Pe când neamțul mănâncă mult și vorbește puțin, francezul vorbește mult și mănâncă puțin.

Distanță. Care e distranța între adevăr și minciună, întrebă C pe un filosof ?

— Un lat de minciună.

— Pentru ce ?

— Pentru că aceia ce vezi cu

ochii e adevăr, iar ceia ce auzi cu urechile e minciună și diferența între aceste două organe nu e de cât un lat de mână.

— Căsnicie. De ce împrunarea vieții bărbatului cu femeia se numește căsnicie?

— Pentru că e mare și grea casna într'un asemenea tra!

Deprindere. Un tânăru desperat de nenorociri se duse la o cărturăreasă și o întrebă când va scăpa de ele.

— Ai să suferi până la 28 de ani îi duse ea.

— Și apoi?

— Apoi... ai să te deprinzi cu ele.

CUGETARI

Omul atât poate, cât știe.

L. Tolstoi

Amicitia a două femei nu e de cât un complot în contra unei a treia.

Alph. Daudet

Viața e ca o carte; după ce o citești nu mai dorești s'o citești

La Fayette

Onoarea e ca o floare, când o ai o neglijezi la butonieră, după ce se usucă râvnești după ea.

Shakespeare

Singurul bun în această viață este a iubi.

M-me George Sand

Amorul locuște în cele mai frumoase inimă, precum vermele în cele mai frumoase roze.

Emile Zola

Nevinovăția e mai mult un dar Dumnezeese, de cât un merit al omului.

Schiller

Pieptul omului este mai tare ca durerea.

Laplace

Ca să-ți faci în liniște drumul vieții, nu trebuie să te uiți prea departe.

Guy de Maupasant

Acela, care are mai puțin de cât dorește, să știe că are mai mult de cât merită.

Eugene Muntz

Amorul propriu este un balon umflat de vânt din care ese fur-tuna îndată ce se va înțepa.

Voltaire

Culese de M. A. Rouvert

SPIRITISM

«Unii dulce miscere»

Doamnei *Ortensia Săulescu*, București
Născută Livian

Eram copii. Ți-aducei aminte, când strinși în jurul unei mese de forma unui elipsoid, din care lipsea o jumătate în lungime, în casele cumnatului tău, făceam... spiritism?

Ți-aducei aminte cum rămași numai noi doi la urmă, așteptam ca spiritul invocat să ne spună, prin bătăile mesei, dacă îți sunt sau imi ești prietenă sinceră și cum, după două bătăi duble ale mesei, părăseam amândouă odăea și masa... spiritistă, cu lacrimi de emoțiune în ochi, cu inima plină de un ce, care nu se pôte spune, ori serie?

O, uite, acea credulitate, acea naivitate numai, constituiese lipsa de griji și fericirea vieții de copil!

Și-ți mai aducei aminte la câte sindrofii plăcute, la câte scene emoționante nu da prilej pândalnică măsuță spiritistă, când în casă la dv. — trăia reposata buna ta mamă... — făcuți cere, în jurul unei măsuțe împrumutate de pe la vecinî, ceream de la... spirit, să ne spună numele vii-

loarelor pentru asistenți și numele *vii-*lorilor pentru domnișoarele ce cu tine și prin tine luaă parte la ședința... spiritistă și cum ștregarul de spirit, în ciuda (?) reprezentantelor sexului frumos, făcea pe placul nostru, al băeților?...

Credeam oare pe atunci în răspunsurile «spiritului»? Ne dam seamă de cea ce în deobște se numește «spiritism»? Ne-am fi încumetat, eram în stare să pătrundem în domeniile științei oculte? Iată întrebări pe cari nu mi le puneam — și de sigur nici tu — nici odată. Făceam spiritist, fiind-că ne plăcea, pur și simplu.

Singurul lucru ce știam pe atunci era următorul: Spirim? Sufletul mortului! Ocultă? A! uitasem. Partidul...!

Eram copii: singura explicație și singura scuză. Dar ce să zici de oameni în toată firea, de damele cu ghiociei prin pâr, când staū și-și perd timpul cu astfel de fleacuri? Câți tâmplari nu primesc comenzi de măsuțe... spiritiste, de la oameni, cărora nimic nu le lipsește, ca să fie serioși?

Și numai în București, cređi, ori numai la noi în țară, că se găsesse spiritiști de teapa acestora? O, nu. În trecerea mea pentru prima oară prin Filipopol, avui distinsa onoare să fiū invitat de către un domn colonel din localitate — numele i-l trec sub tăcere, căci nu am permisiunea specială și nici nu cred să mi-o dea — la o ședință spiritistă, ce urma să se țină în casele d-sale. La ora două-spre-dece punct din noapte, colonelul cu persoanele cele mai serioase din societate se aranjează în jurul unei mese, făcută într'adins pentru spiritism, adică fără nici un cuiū de fier.

Vē rog — ăise colonelul — să păstrați tăcerea și seriositatea cea mai mult posibilă. Spiritele sunt... țifnoase.

Noi ceștia-l'altți, neserioși, a trebuit să părăsim sala de ședință, căci nu puteam

sta fără să nu bufnim de ris, când vedeam șoapte de serioși, atât de neserioși. Și se întreceaū care mai de care să-și imprime pe față o expresie de evlavie.

Etiene — se auđi vocea sobră a colonelului — coboară spiritul tēu între noi și anunță venirea ta prin aplecarea mesei de două ori spre mine. (Aidoma cum îl chemam noi. Nu-i așa? de cât aci erau spuse pe franțuzește).

Ne îngrămădisem la intrare, în vârful degetelor; eram curioși. Masa însă sta nemișcată. Colonelul peste puțin repetă aceeași chemare. Spiritul se grăbi să arăte aceeași indiferență. «Tonnerre!» exclamă colonelul, după ce scoase din fundul plămânilor un lung oftat de des-nădejde.

Ce să aibă? — replicară conexperimentatorii. Colonelul chiamă spiritul pentru a treia oară pe un ton care îți inspira milă. Eū să fi fost... spiritul, zēu, că n'ași mai fi resistat! Aceiași răceală din partea mesei, ce ăic? spiritului.

Aci permite-mi-se o mică digresiune: În urma unui ordin princiar, la fel cu cel din 10 Maiū de la noi, să prescriaū oare-cari restricțiuni în aplicarea pedepselor la militari; alt-mintrelea numai pielea bietului... spirit ar fi știut-o, ce era să tragă!

Diable! — rēsună vocea colonelului neliniștit... «Taci cu vorbe ca astea — îl intrerupse coloneleasa — ce vrei să-l sperii? Pour l'amour de Dieu!»

Știi ceva, colonele — interveni o altă damă — chiamă-l în limba lui: poate nu știe franțuzește... Possible și colonelul se execută. Nedisciplinatul însă de spirit nu vrea să asculte de ordinea unui superior.

Scrongneugycu! — bolborosi colonelul și se ridică — Il est mal disposé ce soir ce bougre d'ésprit.

. . . . .
. . . . .

(Va urma)

Constantin N. Sary

SONET

Lui Petru Vulcan

Poet !... Tu al gândirei sfinte, faur !
De ce pe-o lume-o faci tu muritoare,
Iar pe-alta mi-o ascunzi sub caldul soare,
Orî sub perleaua nopții reci de aur ?

Ai tu misterul vieții viitoare ?
Ești tu stăpân pe-al sorței scump tezaur ?
Impartî tu oare al vieții laur ?
Orî mori, precumî tot omu 'n viață moare ?...

Trăești, său porți cu tine-o 'ntreagă lume,
Ce 'n viață n'are ființă, n'are nume :
Dar care-î scrisă 'n cer numaî cu stele ?

Îubești tu oare, său, din poezie
Nasc muze, carî să-ți aduca ție,
Pe cea mai sfîntă a gândurilor tele ?

N. Burlănescu-Alin

CRONICA

Cum se adeverește. — Noi zicem în articolul *polemice* din acest număr că *Semănătorul* seamănă : fudulie, apatie, lipsă de respect pentru munca altuia etc., iar *Paginile Alesne* mai aduc știrea următoare :

« Ne surprinde plăcut noile studii ce probabil d-l Al. Vlăhuța a făcut asupra *băncilor populare* și-i dorim succes și în această nouă carieră. In cea ce privește «conducerea grădinilor» cetitorii noștri îl cunosc deja de mult prin întinsa cultură de **spanac** ce face în grădina d-sale *Semănătorul*.

Apoi când oamenii cu simțul artistic afirmă că spanac se cultivă în numita foae — trebuie s'o creadă toată lumea și împreună cu dînsa și noi.

D-l Ilie M. Grigoriu ne rîgă să anunțăm că în vederea numeroaselor cereri ce i s'au făcut, a ho-

tărît să imprime a doua ediție a romanului **Fecioara**.

Cu această împrejurare autorul a făcut unele modificări, ast-fel în cât și *jezuiții*, vorba d-lui Ghendi, să rămăe pe deplin satisfăcuți.

Dar sgomotul ce l'a produs acest roman și critica ce a stîrnit-o sunt dovezi că e o lucrare de mare valoare.

Felicităm pe editor pentru ideia ce a avut-o de a imprima a doua ediție.

In locul articolului *Din misterile redacției*, atât de mult gustat de cetitorii noștri, scris cu multă finețe de șugubețul nostru G. Scipione, care se află în concediu, denunțăm — pur și simplu — pe lângă popa Gh. Popescu din Gargalae, cel recomandat de noi P. S. S. Episcopului Dunărei de jos, spre avansare și pe următorii prea cinști, cărora le-am servit revista câte 8 și 9 luni și vecinie s'au dosit pentru un fleac de 3 lei.

Acestia sunt :

Silion-Popescu Calarași, Constantin Fotache Făurei, Esterescu Gara Buzeu, o trinitate non plus ultra. Un oare-care Misrobian și Bather mecanic, loco, de a căror cinste noi am disperat.

Anunțăm cu plăcere că colaboratorul nostru, d-l Căpitan M. D. Ionescu, membrul societății geografice române, va ține în Februarie viitor la ședințele acelei societăți o prea interesantă conferință: «Dobrogea în pragul veacului al XX-lea».

Iată cum se exprimă d-l G. I. Lahovari, secretarul societății, despre această lucrare :

«Am citit cu atenție conferința d-tale despre Dobrogea; am găsit-o excelentă și am înscris-o între primele conferințe ce se vor ține în Februarie viitor».

Către abonații noștri

După cum se poate observa din tabloul ce-l publicăm în acest număr, numărul sprijinitorilor literaturii în Dobrogea a crescut în mod considerabil.

Noi întemeiați pe dragostea dv. putem merge înainte cu dorul și gândul de a forma gustul cetirei sprijinitorilor noștri și a recruta o seamă de suflete distinse care înțelegându-ne scopul, să putem de aci înainte conlucra pentru înflorirea literaturii și la noi în Dobrogea, unde spiritul a început să se manifeste de un rînd de vreme încoace în direcțiunea asta prin lucrări demne de luat în seamă.

Și fiind-că aceste rînduri vă vor cădea sub ochi în zilele cele mai sfinte ale creștinismului, când s'a născut mântuitorul, împrumutăm cuvintele din bătrîni și vă urăm din inimă : *Să trăiți cu toții la mulți ani în dragoste și sănătate.*

Revista Ovidiu

Din cauza abundenței de materie, care nu suferă întârziere, articolele : *Studiu critic asupra operei*

d-lui Florian Becescu, cum și studiul volumului *Un colț de viață* de d-l Ioan Petrovici, se amână pentru numărul viitor.

BIBLIOGRAFII

A APARUT

ICOANE DIN VIAȚA

DE

PETRU VULCAN

Un volum de 300 pagini, tipărit pe hârtie velină, cu numeroase ilustrațiuni în text, cuprinde 20 de ani din viața autorului, 20 de ani de luptă pentru lumină. *Prețul 2 lei.*

DIN LARGUL LUMII

(NOTE DIN CALĂTORIE)

DE

RADU D. ROSETTI

Un volum de peste 300 pagini, artistic tipărit cu diferite ilustrațiuni în text, în editura tipografiei Frații Crigoriu din Constanța, cuprinde note din călătorie de prin orașele : Veneția, Verona, Milano, Turin, Genova, Pisa, Roma, Napoli, Pompei, Florența, Constantinopol, Odessa și Bucovina. *Prețul 3 lei.*

SYBARIS

Roman de ION ADAM

E al doilea din *povestea unei soaviri* care împreună cu *Rătăcire* și *Din umbra* formează o trilogie. Ne vom ocupa la timp cu această lucrare care merită sericăsă atențiune. *Prețul 3 lei.*

POSTA

D-lui I. Dușcian-Geneva. Incântat de vestea transmisă mie prin autorul frumosului *Sybaris*, aștept cele promise. Ca dar de crăciun îți trimit pe «Ovidiu». Răspunde de primire.

Vulpe

Urmarea din pagina a doua a copertei

Mihail Cotta (Bucureşteanu) loco	Avram Marcu	loco
Mormoceanu, avocat,	Muţuchi	,
Gh. Manura port	Z. Zamfirescu	,
Lt. C. Stănescu	M. Velula Celebi	,
A. Baumgarten	Tiberie Nanu, judecător, Craiova	
Banciu Berar	Ştefan Moldoveanu	
Sava Micşa, tribunal	Anton Balaban, Cartal	
Ştefan Simionescu, port	Nedeleu, învăţător, Pantelimon	
Inginer Puclinski, port	Jacovici, Cernavoda	
Gh. Ionescu, casier banca scont	Costica Dabo, Sofia	
Blebea, comptabil banca scont	G. Arnăuţescu, Doagele	
Manicatide	Ch. Anghel C-nescu, Hairanchioi	
C. Teodorof	Sergent-major C. Popescu, Craiova	
A. Mangoianu	G. A. Vlad, Topolog	
C. Predescu, intendent spital	Virgiliu Ilie Cerăt Doljiu	
Panait Holban, avocat	Stan Sorescu, Medgedia	
D-şoara Eufrosina Moţoiu	Rifat Abdoulhai	
Costică Barbieri	P. Mihailescu, farmacist, Medgedia	
D. Postelnicu	G. C. Ionescu, vice-consul, Bitolia	
Căpitan P. Isac		

La Briciul lui Cuza

Strada Carol I No. 17

se află cel mai elegant

SALON SPECIAL DE RAS, TUNS SI FREZAT

al d-lui Costică Barbieri

distins maestru în arta tunsorei, pe care-l recomandăm cu toată înşufleţirea iubitorilor de estetică

Cel mai bun aperitiv este

TUICA DE FLORICA

DE LA

Ion R. Rădulescu din Piteşti

unul din românii noştri care face fala comerciului în toată Oltenia

Domnul Rizescu (fiul)

(BUCUREŞTEANU)

a asortat magazinul său propriu
din

Str. Mangaliei 110

cu cele mai minunate şi excelente

Vinuri de Odobeşti

Tuică de la Piteşti

Avis tuturor a se adresa la furnisorul nostru.

Fraţi M. & V. COTTA

DIN CONSTANŢA

Strada Mercur No. 2

Colţ Piaţa Griviţei

posed cele mai

EXCELENTE VINURI

şi toate BEUTURILE ce se obicesc ca aperitive

Avis familiilor stimaţilor noştri abonaţi de serbători